

ת"פ 29876/07/21 - מדינת ישראל, ע"י פרקליטות מחוז ירושלים נגד רפאל שלום מזרחי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 29876-07-21 מדינת ישראל נ' מזרחי

לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא
המאשימה מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
הנאשם רפאל שלום מזרחי
ע"י ב"כ עו"ד טליה רם

החלטה

- (1) האם להורות על מחיקת כתב האישום משזה הוגש למעלה מ-18 חודשים לאחר שעבר למשרדי הפרקליטות. זו השאלה המונחת להכרעת.
- (2) מדובר בבקשה לביטול כתב האישום שמוגשת לפי סעיף 57א בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חסי"פ") בשילוב עם סעיף 149(10) בחוק האמור.
- (3) הנאשם הועמד לדין ביום 13.7.2021 בגין ביצוע מספר עבירות כלפי שוטרים. לפי האישום, מיוחסים לו הפרעה לשוטרי בשעת מילוי תפקידו, עבירה לפי סעיף 275 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), זאת בריבוי עבירות; תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 274(1), גם זאת בריבוי עבירות; התנגדות למעצר, עבירה לפי סעיף 47(א) בחוק סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט-1969; וגם היזק לרכוש, עבירה לפי סעיף 452 בחוק העונשין.
- (4) לפי האישום ובתמצית, ביום 4.12.2018, ביצעו שוטרים אגף התעבורה סיור באחד מרחובות ירושלים. בתוך כך, הן הבחינו בנאשם משוחח בטלפון תוך כדי נהיגה. הן הורו לו לעצור. אחת השוטרים הודיעה לו כי היא רושמת לו דו"ח ולשם כך לקחה ממנו את רישיון הנהיגה שלו ושבה לניידת. הנאשם ניגש לניידת, פתח את הדלת, ניסה לחטוף את רישיון הנהיגה וכי אז השוטרת יצאה ממנה והוא דחף אותה. לאחר שנרגע, חזר הנאשם שוב על התנהגותו. לאחר שנמסר לו כי הוא מעוכב, הנאשם לא שש לכך וניגש לרכבו. עת ניסו השוטרים לחסום את דרכו, הוא החל להשתולל כשהוא תוקף "בפראות" את השוטרים, דוחף אותן, וכתוצאה מכך שתיהן נפלו ארצה ומכשיר הטלפון הנייד של אחת מהן נשבר. השוטרים הזעיקו תגבור. התגבור הגיע. גם אז נאבק הנאשם בשוטרים וניסה להתנגד בכוח למעצרו.

תמצית טענות הצדדים

(5) הנאשם טוען, בין השאר ובעיקר, כי האירוע התרחש ביום 4.12.2018. תיק החקירה הועבר לפרקליטות ביום 30.7.2019. כתב האישום הוגש רק ביום 13.7.2021 בניגוד להוראת סעיף 57א בחסד"פ, זאת מאחר וזה הוגש מספר חודשים לאחר חלוף התקופה שקבע היועץ המשפטי לממשלה בהנחיותיו שמספרן 4.1202 ואשר עניין "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (להלן: "הנחיות היועמ"ש"). הנאשם טוען כי טיעוני המאשימה בדבר משך התקופה שחלפה עד קבלת ההחלטה להעמידו לדין אינם נתמכים בראיות משכנעות וממילא המאשימה חרגה מהנחיות היועמ"ש ופעלה בשיהוי מכביד שפוגע באופן ממשי בהגנתו. זאת ועוד, בחקירת המשטרה נפל מחדל חקירתי בכך שלא נבדקו מצלמות במקום האירוע, כל זאת בשים לב לכך שבפי הנאשם גרסה נוגדת לגרסת השוטרים. על-יסוד כל אלה, עותר הנאשם לביטול האישום מכוח ההגנה מן הצדק.

(6) המאשימה טוענת, בין השאר ובעיקר, כי התיק הועבר לפרקליטות ביום 18.8.2019 ולא ביום 30.7.2019. במועד שאינו ידוע, תיק החקירה אבד. בחודש 12/2020 נתגלתה עובדה זו ונעשו ניסיונות לאתר. ביום 18.2.2021 אישר פרקליט המחוז להאריך את תקופת משך הטיפול בתיק לחצי שנה. בחודש 03/2021 התיק שוחזר והוקצה לטיפול מתמחה. ביום 12.4.2021 נשלח לנאשם (החשוד אז) מכתב יידוע בדבר שימוע, ומשזה בחר שלא לנצל זכות זו, הוגש כתב האישום ביום 13.7.2021. מאחר ופרקליט המחוז אישר אורכה כאמור לפני חלוף תקופת ה-18 חודשים, לא נפל פגם. התקופה בין היידוע לנאשם ועד הגשת האישום ממילא אינה במניין התקופה לפי הנחיות היועמ"ש.

דין והכרעה

(7) לאחר שנתתי את דעתי לטענות הצדדים בנדון, הגעתי לכלל דעה כי אין מקום בשלב זה לביטול האישום, וכי טענות הנאשם ביחס להתנהלות הרשות החוקרת או המאשימה, שמורות לו בגוף ההליך. אנמק.

(8) לפי סעיף 57א(א) בחסד"פ:

"משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה"

(9) לפי סעיף 4(א)(2) בהנחיות היועמ"ש:

"ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסוים לא יאוחר מפרקי זמן אלה:

(א) ...

(ב) בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדין עד עשר שנות מאסר יש פעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים.

(ג) ...

"...

(10) אין מחלוקת כי האירוע התרחש ביום 4.12.2018. הנאשם טוען כי תיק החקירה עבר לפרקליטות ביום 30.7.2019. ברם, המסמכים שצירף לבקשתו אינם תומכים בכך. לפי נספח א' בבקשתו, ביום 30.7.2019 התקבל דו"ח נזק אך אין אינדיקציה שבמועד זה הועבר התיק לפרקליטות. הפרקליטות לעומתו טוענת כי זה עבר למשרדיה ביום 18.8.2019. הנטל בנדון מוטל על הנאשם וזה לא הוכח. מכאן, קובע כי מועד קליטת התיק בפרקליטות הוא 18.8.2019 (להלן: "מועד הקליטה").

(11) נכון, כתב האישום הוגש בפועל רק קרוב לשנתיים ממועד הקליטה. הפרקליטות הציגה בתגובתה כי ביום 18.2.2021 - 18 חודשים ממועד הקליטה - אישר פרקליט המחוז אורכה בת חצי שנה. אישור כאמור מעוגן בסעיף 4(ד)(1) בהנחיות היועמ"ש, אשר כותרתו "הארכה של פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק - הטענה דיווח לפרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך -". אינדיקציה לאישור פרקליט המחוז הוצגה בדיון מיום 17.7.2022 (ש' 10-11, ע' 6). הפרקליטות נימקה כי הצורך באורכה נבע מאובדן תיק החקירה בשלב מסוים לאחר קליטתו במשרדיה והצורך לשחזר אותו. הפרקליטות לא הציגה את פניית התובע לפרקליט המחוז או את נימוקי האחרון לאורכה. לדידה, מדובר בתרשומת פנימית. הנאשם חולק על כך.

(12) ביום 12.4.2021 (בתוך תקופת האורכה שאישר פרקליט המחוז) נשלח מכתב ליידוע הנאשם וזכותו לשימוע. לפי סעיף 4(ג)(3) בהנחיות היועמ"ש, יידוע כאמור מהווה עילה לעצור את מניין פרקי הזמן הקצובים בהנחיות. מאחר והנאשם לא מימש את זכות השימוע (או כמצוין בסעיף 9 בבקשתו: "הנאשם מסיבות כאלה ואחרות - בחר שלא לקיים שימוע"), כתב האישום הוגש כאמור ביום 13.7.2021.

(13) אם נניח בצד את שאלת חובת הגילוי של ההתכתבות בין התובע לבין פרקליט המחוז לצורך אישור האורכה, הרי מהתמונה לפנינו, עולה כי ביום האחרון לתקופה הקצובה בהנחיות היועמ"ש ממועד קליטת התיק בפרקליטות, אישר פרקליט המחוז אורכה ובתוך התקופה המוארכת הוגש כתב האישום. אעיר בהקשר זה כי רק לאחר הדיון מיום 17.7.2022 הודיעה הפרקליטות כי אישור פרקליט המחוז ניתן עוד ביום 16.2.2021 והארכה מתחילה מיום 18.2.2021. כך או כך, נראה כי עוד ביום 18.2.2021, שהוא היום האחרון ממועד הקליטה בפרק הזמן הקצוב בהנחיות היועמ"ש, כבר ניתן אישור פרקליט המחוז לאורכה ולכן לא נראה כי חלה חריגה מהזמנים הקצובים בהנחיות היועמ"ש. אעיר למעלה מן הצורך כי פרקליט המחוז אף היה מוסמך לאשר אורכה בדיעבד, הכל בכפוף לדיון ולאמור בהנחיות (ראו סיפה של סעיף 4(ד)(1) בהנחיות היועמ"ש).

(14) אשר לפולמוס בין הצדדים לעניין גילוי טעמי האורכה, מקובלת עליי עמדת המאשימה לפיה מדובר בהתכתבות פנימית שאינה מהווה חומר חקירה ולכן אין מקום לחשיפתה. נזכיר, תכלית ההנחיות היא להסדיר את נושא משך טיפול התביעה בתיקים עד הגשת כתב אישום, זאת על רקע המוסכמה לפיה "להימשכות הליכי החקירה והתביעה יכולה להיות השלכה על ניהול התביעה וההגנה כראוי וקיום משפט הוגן" (סעיף 1 בהנחיות היועמ"ש). נוסף למועדים הקצובים בהן, כפי שניתן להתרשם, ההנחיות קובעות גם מדרג של גורמים מוסמכים לאישור חריגה מהתקופות הקצובות; רוצה לומר: גורמי מעקב ופיקוח.

- (15) לענייננו, פרקליט המחוז פעל לפי ההנחיות ואישר אורכה בת חצי שנה. חילופי הדברים בינו לבין התובע או להיפך, אינם בגדר חומר חקירה. בבש"פ 7955/13 פלוני נ' מדינת ישראל (10.4.2014), נקבע בין השאר, כי הנימוקים למסקנה של התובע להעמיד את פלוני לדין אינם בגדר חומר חקירה. מקל וחומר לענייננו, כי נימוקי אורכה של פרקליט מחוז וחילופי הדברים או הכתובים בינו לבין התובע המטפל, אינם בגדר חומר כזה ולכן אין מקום לחשיפתם.
- (16) לא זו בלבד, סבורני כי אישורו של פרקליט המחוז בנדון אף נהנה מחזקת התקינות המינהלית. חזקה לפיה פרקליט המחוז פעל לפי הדין ומשיקולים ענייניים ומקצועיים במתן החלטתו האמורה (ראו והשוו לעניין חזקת התקינות המינהלית בפלילים: בג"ץ 4922/19 נוה נ' מדינת ישראל (9.12.2019)). חזקה זו לא נסתרה על-ידי הנאשם, למצער בשלב זה של ההליך.
- (17) לאור זאת, לא השתכנעתי כי כתב האישום הוגש בחריגה מהנחיות היועמ"ש. מכאן לשאלת השיהוי.
- (18) טענת השיהוי בהליך הפלילי מוכרת במשפטנו כטענת ההגנה מן הצדק. הגנה אחרונה זו מעוגנת כיום בסעיף 149(10) בחסד"פ לפיו: "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".
- (19) ההגנה מן הצדק היא דוקטרינה שמקורה פסיקת בית המשפט עובר לעיגונה בחוק המוזכר, ולפיה בית המשפט מוסמך לבטל כתב אישום כאשר מסתבר לו שלא ניתן להבטיח לנאשם משפט הוגן או שהעמדתו לדין פוגעת בעקרונות הצדק וההגינות, בדרך כלל בשל התנהלותה הקלוקלת של התביעה. מדובר בסמכות קיצונית (ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (1.9.2009)), והיא נועדה להבטיח כי רשויות אכיפת החוק ינהגו באופן ראוי ולמנוע פעולות שלוחות רסן ושרירותיות. בעניין אחר נקבע, כי "זוהי סמכות יוצאת דופן, וכך גם הנסיבות המצדיקות את הפעלתה" (ע"פ 4596/05 רוזנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3) 353, 372 (2005)).
- (20) בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005), קבע בית המשפט העליון מבחן תלת-שלבי במסגרת הבחינה להחלת הדוקטרינה. השלבים הם: הראשון - מלאכת זיהוי הפגם או הפגמים ובחינת עוצמתם במנותק משאלת חפותו או אשמתו של הנאשם; השני - נשאל האם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים שזוהו יש בו משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; השלישי - לאחר שעברנו את שני השלבים הקודמים, נשאל מה הוא הסעד הראוי נוכח הפגמים, תוך איזון בין האינטרסים שעומדים ביסוד ההליך הפלילי לבין הפגמים שזוהו.
- (21) לעניין טענת השיהוי נקבע בע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל, סעיף 36 (1.2.2010), כלהלן:
- "איני שוללת את האפשרות כי תהייה נסיבות בהן שיהוי כבד בהגשת כתב האישום, אשר גרם נזק ממשי ומהותי ליכולתו של נאשם להתגונן, תבאנה לביטול כתב האישום. ואולם, עניין זה מחייב בדיקה בכל מקרה לנסיבותיו, אשר תביא בחשבון את מהות העניין, את סיבת השיהוי ומשכו ואת

טיב הנזק שנגרם לנאשם. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק. מהטעמים שנפרשו לעיל, איני סבורה כי פגיעה שכזו נגרמה במקרה דנן באופן שיצדיק ביטול כתב האישום, ואולם יש להביאה בחשבון בגזירת הדין" (ההדגשה אינה במקור)

בלא מעט פסיקה נוספת נקבע, כי לרוב, אין בשיהוי כדי להצדיק את ביטול האישום, וכל מקרה נבחן לפי נסיבותיו (ראו והשוו: ע"פ 4434/10 יחזקאל נ' מדינת ישראל (8.3.2011); רע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור (4.9.2007)).

(22) נשוב לענייננו. תיק החקירה עבר מהמשטרה לפרקליטות למעלה משמונה חודשים ממועד האירוע. בעיניי לא מדובר בתקופה בלתי סבירה. בכל אופן עיקר טענות הנאשם בנושא השיהוי הן כלפי התביעה ולא כלפי הרשות החוקרת. כאמור, הפרקליטות הסבירה את זמן השהייה במשרדיה, אובדן התיק ושחזורו. בכל מקרה, כאמור, לא השתכנעתי כי התביעה חרגה מהתקופה הקצובה בהנחיות היועמ"ש. האם יש בכל זאת שיהוי. גם כאן איני סבור כן. ברע"פ 813/20 מדינת ישראל נ' סינן (4.1.2021), נקבע בין השאר בזו הלשון: "כעקרון, כאשר הליכי חקירה והעמדה לדין הלכו ונמשכו על ציר הזמן במסגרת התקופות שנקבעו בנהלי רשויות החקירה ובהנחיית היועץ המשפטי לממשלה, ככלל, לא יהיה מקום לקבוע כי נפל שיהוי בהתנהלותם...".

(23) בנוסף, גם לו נניח שנפל פגם, לא שוכנעתי כי פרק הזמן שחלף פוגע בתחושת הצדק וההגינות ולא נראה כי זה לא יאפשר לנאשם לנהל את הגנתו כראוי. שכן הרי בפי הנאשם גרסה אל מול גרסאות השוטרים. כל עדי התביעה הם שוטרים בלבד. אמנם האירוע כמתואר באישום התפתח לשלבים, אך אלה היו סמוכים ועוקבים, כך שנראה כי מדובר באירוע נקודתי וממוקד. נכון, ככלל, חלוף תקופה ניכרת עד הגשת האישום עלול להביא לשיבוש באורחות חייו של הנאשם, אובדן ראיות וטשטוש בזיכרונם של עדים רלבנטיים (ראו והשוו: רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי (31.10.2018)). ברם, לא הונח לפניי כי סיכונים אלה חלים בענייניו של הנאשם בעוצמה שפוגעת בהגנתו באופן ממשי. בהקשר זה, השאלה אם היחידה החוקרת בדקה קיומן של מצלמות במקום האירוע אם לאו, אין בה להשליך על הנדון, שכן ממילא שמורה זכותו של הנאשם לטעון בגוף ההליך לקיומם של מחדלי חקירה כאלה ואחרים, על כל הנובע מכך בהיבט הראייתי.

סיכום

(24) הבקשה לביטול האישום נדחת.

(25) נקבעת בזאת ישיבה למתן תשובה על האישום ולפי סעיף 144 בחסד"פ, ליום 27.11.2022 בשעה 15:30.

(26) באחריות באת-כוח הנאשם לעדכן את הנאשם בדבר מועד הדיון ובדבר חובת התייצבותו שמא אחרת הוא עלול להישפט בהיעדרו.

המזכירות - להודיע לצדדים בהתאם.

ניתנה היום, ז' חשוון תשפ"ג, 01 נובמבר 2022, בהעדר
הצדדים.